

GRUND- OG NÆRHEDSNOTAT TIL FOLKETINGETS EUROPAUDVALG

Europa-Kommissionens meddelelse ”Mod en fornyet konsensus for så vidt angår håndhævelsen af intellektuelle ejendomsrettigheder: En EU-handlingsplan”, KOM(2014) 392

1. Resumé

Kommissionen præsenterede den 1. juli 2014 en meddelelse indeholdende en handlingsplan om, hvordan man håndterer krænkelse af intellektuelle ejendomsrettigheder (IPR) i EU.

Meddelelsen fokuserer på håndhævelsen af IPR, og den nævner, at målet er at bygge videre på den almindelige opfattelse af, at politikken for håndhævelse af IPR bør koncentrere sig om at bekæmpe erhvervsmæssige krænkelse af IPR, som er den mest skadelige form. Hensigten er at foreslå nye politiske værktøjer til håndhævelse af IPR, bl.a. en tilgang der betegnes ”følg penge”, for at fratage de personer, der foretager erhvervsmæssige krænkelse af IPR, den økonomiske vinding, de krænkende aktiviteter lokker med.

De anførte foranstaltninger vil blive iværksat og gennemført i 2014-2015.

2. Baggrund

Kommissionen præsenterede den 1. juli 2014 en meddelelse, der indeholder en handlingsplan om, hvordan man håndterer krænkelse af IPR i EU.

Meddelelsen kommer efter, at Det Europæiske Råd i marts 2014 bekræftede betydningen af IPR som hovedkraften bag vækst og innovation og samtidig understregede, at bekæmpelse af varemærkeforfalskning og piratkopiering er nødvendig for at styrke EU's industrielle konkurrenceevne på globalt plan.

Med vedtagelsen af Lissabontraktaten har EU fået kompetence til at sikre en ensartet beskyttelse af intellektuelle rettigheder i Unionen samt indførelse af centraliserede tilladelses-, koordinations- og kontrolordninger på EU plan, jf. artikel 198 TEUF.

Kommissionen kan således med disse beføjelser foreslå fælles strategier og handlingsplaner til bekæmpelse af IPR-krænkelse og derved bidrage til at

skabe vækst, investeringer og beskæftigelse i god tråd med Europa 2020-strategien.

3. Formål og indhold

Det overordnede formål med meddelelsen er at sikre, at EU's gældende lovgivning om IPR anvendes og fremmes på effektiv vis.

Det er således anført i meddelelsen, at nyere undersøgelser viser, at de IPR-intensive sektorer tegner sig for ca. 38 % af EU's BNP (årlig værdi på ca. 35,25 milliarder DKK) og for op til 35 % af alle arbejdspladser, hvis man indregner de indirekte arbejdspladser.

Ligeledes følger det af meddelelsen, at det er vanskeligt at vurdere omfanget af den erhvervmæssige krænkelse af IPR, men at dens økonomiske indvirkning er blevet nøje drøftet. Meddelelsen henviser bl.a. til en nylig rapport om svindelet foretaget blandt mere end 800 ledende medarbejdere, hvoraf 11 % af de adspurgtes virksomheder i 2013 var ofre for IPR krænkelse. Meddelelsen nævner videre, at toldmyndighedernes statistikker for 2012 for beslaglagte varer ved EU's ydre grænser som følge af formodede krænkelse af IPR talte mere end 90.000 tilfælde og ca. 40 mio. tilbageholdte varer med en anslået værdi – beregnet på baggrund af tilsvarende originale vares pris – på knap 7,5 mia. DKK.

Kommissionens fokus i meddelelsen er at bekæmpe den erhvervmæssige krænkelse af IPR, som den mest skadelige form, da den medfører begrænsninger i investeringer, vækst og beskæftigelse og ofte har rødder i grov organiseret kriminalitet. Det understreger dog samtidig, at værktøjerne til bekæmpelse af erhvervmæssige krænkelse af IPR skal være forholdsmæssige således, at de minimerer enhver risiko for misbrug til konkurrencebegrænsende praksis, der kan underminere ny innovation eller begrænser grundlæggende frihedsrettigheder unødigt.

Kommissionen ønsker at anvende alle midler til effektivt at afskrække og forhindre varer, der krænker IPR, i at komme ind på markederne og blive distribueret for derved at stimulere investeringer, vækst og beskæftigelse i sektorer, der er afhængige af IPR, og som har stor betydning for samfundsøkonomierne.

Kommissionen anfører, at det ikke er nok med en mere intensiv håndhævelse overfor IPR kriminalitet for at løse problemet. Det skal desuden ske gennem debat og øget oplysning rettet mod forbrugere og producenter om de vidtrækkende konsekvenser, som krænkelse af IPR har.

I meddelelsen fremsætter Kommissionen en handlingsplan med 10 foranstaltninger:

1: Øge bevidstheden gennem oplysning blandt EU-borgerne, især de unge, om såvel de økonomiske skadesvirkninger som de eventuelle sundheds- og sik-

kerhedsrisici, som IPR-krænkelser medfører og samtidig fremhæve de fordele, der er ved at vælge originale/ægte varer, der overholder IPR, og lette adgangen til disse.

2: Udvikling af en frivillig EU ordning om anvendelsen af princippet om fornøden omhu i alle forsyningskæder for derved at forhindre at produkter, der krænker IPR, kommer ind i disse forsyningskæder.

3: Fremme udarbejdelsen af frivillige aftalememoranda med det formål at mindske fortjenesten ved erhvervsmæssige krænkelser af IPR i onlinesammenhæng ud fra princippet om "følg pengene".

4: Analysere og rapportere om eksisterende nationale initiativer, der sigter på at forbedre procedurerne for den civilretlige håndhævelse af IPR for små og mellemstore virksomheder, navnlig hvad angår deres utilbøjelighed til at forsøge at opnå erstatning, og overveje eventuelle foranstaltninger på dette område.

5: Offentliggørelse af en grøn bog for at høre om behovet for en fremtidig EU-indsats baseret på den bedste praksis fra nationalt finansierede ordninger, der bistår små og mellemstore virksomheder med at håndhæve deres intellektuelle ejendomsrettigheder.

6: Offentliggørelse af en grøn bog med henblik på undersøgelse af konsekvenserne af tilbageførselsordninger i forbruger køb ved køb af IPR krænkende produkter med henblik på at undersøge behovet og mulighederne for at træffe konkrete foranstaltninger på området.

7: Nedsættelse af en ekspertgruppe med henblik på et samarbejde mellem nationale myndigheder med fokus på håndhævelse af IPR, hvor myndighederne kan udveksle bedste praksis inden for Unionen og blive orienteret om gennemførelsen af foranstaltningerne i meddelelsen.

8: Støtte Observatoriet med udviklingen af uddannelsesprogrammer for medlemsstaternes myndigheder indenfor den sektorielle håndhævelse af IPR.

9: Udarbejdelse af en vejledning om bedste praksis for offentlige myndigheder for at forhindre indkøb af varemærkeforfalskede produkter.

10: Offentliggørelse af en rapport hvert 2. år om den økonomiske virkning af EU's IPR-politik, der vil kunne tjene som et mere effektivt overvågningsværktøj for EU's nye politik for håndhævelse af IPR som beskrevet i meddelelsen.

Meddelelsen suppleres af en strategi for beskyttelse og håndhævelse af IPR i tredjelande og udviklingen af et tættere samarbejde mellem toldmyndighederne i Unionen og i tredjelande.

Meddelelsens foranstaltninger vil blive iværksat og gennemført i 2014-15.

Kommissionen vil overvåge gennemførelsen og opfordrer i øvrigt Europa-Parlamentet, Rådet, medlemsstaterne, Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg og Observatoriet til aktivt at bidrage til det fremtidige arbejde.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke høres.

5. Nærhedsprincippet

Ikke relevant.

6. Gældende dansk ret

Ikke relevant

7. Lovgivningsmæssige eller statsfinansielle konsekvenser

Meddelelsen har ikke i sig selv lovgivningsmæssige eller statsfinansielle konsekvenser.

8. Samfundsøkonomiske konsekvenser

Meddelelsen har ikke i sig selv samfundsøkonomiske konsekvenser.

9. Administrative konsekvenser for erhvervslivet

Meddelelsen har ikke i sig selv administrative konsekvenser for erhvervslivet

10. Høring

Meddelelsen er sendt i høring i EU-specialudvalget for Konkurrenceevne, Vækst og Forbrugerspørgsmål og i bred ekstern høring med frist den 22. august 2014.

11. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Der er ikke kendskab til andre landes holdninger til meddelelsen.

12. Regeringens foreløbige generelle holdning

Regeringen støtter intentionerne i Kommissionens meddelelse, der adresserer et vigtigt emne inden for alle sektorer af IPR og er ligeledes i tråd med regeringens "Vækstplan for Kreative Erhverv og Design" og Rigsadvokatens initiativ fra juli 2013 til styrkelse af den strafferetlige håndhævelse af immaterielle rettigheder.

Regeringen er enig med Kommissionen i, at det er vigtigt at bekæmpe erhvervsmæssige IPR-krænkelser, som spiller en stadig stigende rolle, men anerkender samtidig, at det kan være vanskeligt at påvise pengestrømmen i sådanne sager, og at bekæmpelse af erhvervsmæssige IPR-krænkelser dermed ikke bør stå alene. Ligesom med Kulturministeriets ophavsretspakke, der blandt andet indeholder en oplysningsindsats, et innovationsforum og et dialogforum, bør der til stadighed være fokus på udbredelsen af lovlige forretningsmodeller, oplysning af forbrugerne og dialog mellem rettighedshaverne og indholdsudbydere.

Regeringen støtter derfor de af Kommissionen foreslåede foranstaltninger, herunder særligt oplysning af forbrugere om IPR-krænkelers vidtrækkende konsekvenser, en "følg pengene"-procedure for en effektiv bekæmpelse af IPR-krænkelser og en undersøgelse af en ordning for tilbageførsel af penge til forbrugere, der uvidende køber produkter, der krænker IPR.

Regeringen er endvidere positivt stemt overfor, at små og mellemstore virksomheder, hvor det forekommer relevant, skal hjælpes ved håndhævelsen af deres rettigheder. En hjælp, der allerede i Danmark er søgt imødekommet i form af den kommende IPR-enhed fsva. industrielle rettigheder hos Patent- og varemærkestyrelsen, som beskrevet i regeringens "Vækstplan for Kreative Erhverv og Design", og som er under udarbejdelse med forventet etablering primo 2015 og Patent- og Varemærkestyrelsens forsikringsordning, der tilbydes i samarbejde med private forsikringsselskaber. Forsikringsordningen giver mulighed for at forsikre sig mod de ofte høje omkostninger, der er forbundet med håndhævelse af immaterielle rettigheder.

Regeringen hilser oprettelsen af en ekspertgruppe med repræsentanter fra medlemsstaterne velkommen. En sådan ekspertgruppe vil kunne interagere godt med det danske myndighedsnetværk, "Ministeriernes Netværk mod IPR-krænkelser", ligesom der fra dansk side kan drages nytte af de erfaringer, der er opnået gennem arbejdet med Kulturministeriets ophavsretspakke, Rigsadvokatens initiativ til styrkelse af den strafferetlige håndhævelse af immaterielle rettigheder og Patent- og Varemærkestyrelsens forsikringsordning samt den kommende IPR-enhed fsva. industrielle rettigheder, hvorfor der samlet set er et godt fundament for deltagelse og bidrag til udveksling af bedste praksis med de øvrige medlemsstater.

13. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg.